

Ἄλλ' ἐνῶ συνέβαινον ταῦτα, ὁ αὐτοκράτωρ περιέμενε τὸν ξένου του, ὃν μὴ βλέπων νὰ ἐπανεῖλθῃ ἤρχισε νὰ ἀνησυχῇ. Ἐπὶ τέλους διατάσσει νὰ πέμψωσιν εἰς ἀναζήτησίν του, οἱ καλλίτεροι δὲ τῆς ἀστυνομίας ἰχνηλάται ἐκπέμπονται εἰς τὰς συνοικίας τῆς Πετροπόλεως· ἀλλ' εἰς μάτην ἐρευνοῦσι πανταχοῦ· ὁ πρίγκηψ οὐδαμοῦ ἐφαίνετο. Τότε ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας διατάσσει νὰ ἐρευνηθῶσι εἰς ὅλους τοὺς νυκτερινούς σταθμούς, ἐν ἐνὶ δ' αὐτῶν ἀνακαλύπτουσι τὸν πρίγκηπα ῥογχαλίζοντα μακαρίως.

Ἄς φαντασθῇ τὴν ἑκαστος πόσον ἐγέλασεν ὁ αὐτοκράτωρ μαθὼν τὰ γενόμενα, ἐκ τῶν πρώτων δὲ καὶ ὁ πρίγκηψ αὐτὸς διεσκέδασε διὰ τὸ συμβάν. Ὅπως δὲ μὴ ἐκτεθῇ ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ τὸ γόητρον τοῦ ἐπισήμου ξένου, φροντίς ἐλήφθη νὰ καλυφθῇ τὸ γεγονός καὶ μόνον πρὸ ὀλίγου ἤρχισε κυκλοφοροῦμενον εἰς τὰς αἰθούσας, ἕνεκα τῆς ἀδιακρισίας κυρίας τινός, εἰς ἣν τὸ εἶχον διηγηθῆ ἐπὶ τῷ ὄρει νὰ τὸ τηρήσῃ μυστικόν.

Ἀλλὰ μυστικὸν εἰμπορεῖ ποτε νὰ φυλάξῃ ἡ γυνή;

Ἐπινοητικοὶ κερδοσκόποι ἐν Ἑλβετία καὶ Τυρόλῳ ἐσκέφθησαν ὅτι, ὅταν εἰς ἐπιτεσπόμενοι τὰς χώρας ταύτας περιηγηταὶ φθάνωσι τὸ ἑσπέρας ἐξηνητημένοι ἐκ τοῦ καμάτου εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, μετὰ κόπου ἤθελον καθῆσθαι ἔμπροσθεν γραφείου ἵνα γράψωσιν εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ οἰκείους τὰς ἐντυπώσεις των. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν περίστασιν οἱ τὸ κέρδος ἐν παντὶ διώκοντες εὗρον τρόπον νὰ ἐκμεταλλευθῶσι, προσφέροντες εἰς τοὺς περιηγητὰς ἀντὶ εὐλόγου τιμῆς δελτία ὡς τὰ ταχυδρομικά, ἐφ' ὧν ἀναγράφονται ἐν λεπτομερεῖα πᾶσαι αἱ συνήθειαι περιπέτειαι τῶν ἐπὶ τῶν ὄρων ἐκδρομῶν, ἀφίονται δὲ μόνον ὀλίγαί κεναὶ γραμμαὶ ἵνα συμπληρωσῇ αὐτὰς ὁ ἐπιστέλλων.

Ἰδοὺ ὁ τύπος ἐνός τοιοῦτου δελτίου.

«Ἀπὸ ὕψους . . . ποδῶν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης σὰς πέμπομεν ἀσπασμὸν ἐγκάρδιον. Διηνύσαμεν σήμερον ὁδὸν . . . λευγῶν, ὁ καιρὸς ἦτο . . . Νῦν ἀνακουφίζομεν τὰ κεκμηκότα μέλη μας ἀναπνέοντες τὸν καθαρὸν καὶ ῥωστικὸν ἀέρα τῶν πάγων, καὶ ἀποθαυμάζομεν τὸ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας ἐξελισσόμενον ἐξάισιον πανόραμα, ὅπερ φωτίζουσιν αἱ χρυσαὶ ἀκτίνες τοῦ μεγαλοπρεπέως δύοντος ἡλίου.

» Αὐριον σκοποῦμεν νὰ διευθυνθῶμεν πρὸς . . . ὅπου φροντίσατε νὰ μᾶς πέμψητε τὰς ἐπιστολάς σας.

» Ἀπείρους θερμοὺς ἀσπασμούς. Ἐν μεγάλῃ βίᾳ».

Ἡ ὀρθὴ ἀριθμὸς τῶν καθ' ὅλην τὴν γῆν διημιλουμένων γλωσσῶν ἀνέρχεται εἰς 2,523, ὁ δὲ τῶν θρησκείων, ἃς προσβόουσι οἱ κάτοικοι αὐτῆς, εἰς 1,000 περίπου. Οἱ κάτοικοι ὑπερβαίνουν τὸ δισκατομμύριον, ὁ δ' ἀριθμὸς τῶν ἀρρένων εἶνε ἴσος περίπου πρὸς τὸν τῶν θηλέων.

Τὸ τέταρτον τῶν παιδῶν ἀποθνήσκουσι πρὸ

τοῦ ἐβδόμου τῆς ἡλικίας ἔτους, τὸ ἡμισυ δὲ πρὸ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου.

Ἐπὶ χιλίων ὑπάρχει εἰς ἑκατοντούτης, ἐπὶ ἑκατὸν δ' ἀνθρώπων ἕξ ἐξηκοντούταις καὶ εἰς ὀγδοηκοντούτης ἐπὶ πεντακοσίων.

Οἱ ἐτησίως ἀποθνήσκοντες εἶνε 33 περίπου ἑκατομμύρια, ἦτοι 69 κατὰ πᾶν λεπτὸν καὶ 1 κατὰ δευτερόλεπτον. Ἀλλὰ τοὺς θανάτους ἀντισταθμίζουσι περίπου αἱ γεννήσεις, ἄλλοτε μὲν ὀλίγον πλείοτεροι ἐκείνων, ἄλλοτε δ' ὀλιγώτεροι.

Εἰς ἈΝΑΓΚΩΣΤΗΣ.

## ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ χρῆσις τοῦ τείου ὀσημέραι διαδίδεται καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἰδίᾳ ἐν Ἀθήναις, ὅπου πλείστοι οὐχὶ μόνον τὸ ἑσπέρας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ πρόγευμα αὐτῶν λαμβάνουσιν ἐν ἡ καὶ πλείοτερα κύπελλα αὐτοῦ. Εἶνε ὠφέλιμος ἢ οὐ ἢ ἕξις αὐτῆ; Εἰς τοῦτο ἐπιχειροῦμεν ν' ἀπαντήσωμεν.

Ἡ ἐνέργεια τοῦ τείου ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ εἶνε ἐν πολλοῖς ὁμοία πρὸς τὴν τοῦ καφέ. Ὡς ὁ καφὲς, ἔχει καὶ τὸ τείον ἰδιότητας δραστηρίως ἐρευνηστικῆς, ἐπειδὴ δὲ λαμβάνεται πάντοτε ὡς ποτὸν θερμὸν ἐνεργεῖ ὡς διουρητικὸν καὶ διευκολύνει τὴν διαπνοήν. Ἐν Γαλλίᾳ θεωρεῖται κοινῶς ὡς φάρμακον κατὰ τῆς δυσπεψίας.

Ἡ κατάχρησις τοῦ τείου, ἐνῶ πρώτον ἐπιδρᾷ στυπτικῶς εἰς τὸν ἐντερικὸν σωλήνα, καταντᾷ τελευταῖον νὰ ἐπιφέρει σοβαρὰς παθήσεις τοῦ στομάχου· τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο καθ' ἑκάστην παρατηρεῖται ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἰατρῶν, φαίνεται δὲ ὅτι δὲν προέρχεται μόνον ἐξ αὐτῆς τῆς οὐσίας τοῦ τείου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς θερμότητος, ἣν ἔχει τὸ ποτὸν, ὅταν εἰσέρχεται εἰς τὸν στόμαχον. Βέβαιον εἶνε ὅτι αἱ δυσπεψίαι καὶ αἱ χρόνιαι γαστρίτιδες ἐπιπολᾷζουσιν πολὺ μᾶλλον ἐν Ἀγγλίᾳ, Ὁλλανδίᾳ καὶ Ἀμερικῇ, ὅπου μεγάλη γίνεται χρῆσις τοῦ τείου, ἢ ἀλλαχοῦ.

Ἐσχάτως ὁ δόκτωρ Morton ἐδημοσίευσεν περὶ τοῦ τείου ἀξιολογητικὸν μελέτην ἧς παρατιθέμεθα ἐνταῦθα τὸ συμπέρασμα. «Τὸ τείον μετρίως λαμβανόμενον εἶνε ὠφέλιμον διεγερτικόν, οὐσία τονωτικῆ ἀξιόλογος· ἀλλ' ὅταν γίνεται κατάχρησις αὐτοῦ, δύναται νὰ ἐπιφέρει σοβαρώτατα ἄτοπα. Ἀξιολογητικὸν δὲ εἶνε ὅτι τὰ ἄτοπα ταῦτα θεωροῦνται ὡς προερχόμενα ἐκ δυσπεψίας, εἰς καταπολέμησιν δ' αὐτῶν γίνεται χρῆσις νέων δόσεων τείου, ὅπερ χειροτερεύει τὴν κατάστασιν τοῦ ἀσθενοῦς».

Συντόμως εἰπεῖν, ἡ ὑγιεινὴ διδασκαίη ὅτι τὸ τείον πρέπει νὰ λαμβάνεται μετὰ τὸ πρόγευμα, μεμιγμένον ἢ οὐ μετὰ γάλατος. Τὸ ἑσπέρας καλὸν εἶνε νὰ λαμβάνεται δύο ὥρας μετὰ τὸ δεῖπνον· δύο ἢ τρεῖς κύπελλα δὲν εἶνε πολλὰ, ἀλλ' εἶνε φρόνιμον νὰ μὴ ὑπερβαίνωμεν τὴν δόσιν ταύτην.

\* \*

λοσσιαία, ξιφίαί υπερμεγέθεις, ρόμβοι, ἤ, καθὼς τοὺς λέγουσι οἱ τοῦρκοι, *καλκάρ-μπαλῆκ*, χελώνια, καὶ μυροὶ ἄλλοι ἰχθύες μικρότεροι, τρέχοντες μεταξύ τῶν δύο παραλίων, καταδιωκόμενοι ὑπὸ τῶν δελφίνων καὶ γλανίδων (γουλιανῶν) καὶ θηρευόμενοι ἀπὸ ἀπειροπληθεῖς ἀλκυόνας, ὧν ἀπὸ τοῦ ἄμφορος ἀποσπῶσι τὴν ἄγραν αἰ ἀλιευτικά μολυβδίδες. Μάγειροι πασάδων, γέροντες μουσουλμάνοι καλοφάγοι, δοῦλοι καὶ ὑπηρεταὶ καπηλείων προσέρχονται εἰς τὴν τράπεζαν, ἀτενίζουσι τοὺς ἰχθύας μετὰ πολλῆς τῆς ἐμβριθείας καὶ σέψεως, συμφωνοῦσι μὲ μονοσύλλαβα, καὶ ἀπέρχονται φέροντες τὸ ὀψώνιον αὐτῶν ἀνηρητημένον ἐκ σπαρτίου, σοβαροὶ καὶ σιωπηλοὶ, ὡς ἐάν ἔφεραν τὴν κεφαλὴν ἐχθροῦ. Τὴν μεσημβρίαν ἡ πλατεῖα εἶνε κενή, καὶ οἱ ἰχθυοπῶλαι εἶνε ἤδη διεσκορπισμένοι εἰς τὰ πλησιόχωρα καφενεῖα, ὅπου μένουσι μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, ὄνειρευόμενοι μὲ ἀνοικτούς ὀφθαλμούς, τοὺς ὄμους ἔχοντες ἐστρηιγμένους ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ τὸ στόμιον τοῦ ναργιλῆ εἰς τὸ στόμα τῶν.

Διὰ νὰ ὑπάγη τις εἰς τὸ μέγα Παζάριον, διέρχεται ὁδὸν ἀπολήγουσαν εἰς τὸ Ἰχθυοπωλεῖον καὶ πόσον στενὴν, ὥστε οἱ ἐξώσται τῶν ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ οἰκιῶν σχεδὸν συνενώνονται, καὶ ἐφ' ἱκανὸν διάστημα προχωρεῖς ἐν μέσῳ δύο σειρῶν ἐργαστηρίων χαμηλῶν καὶ σκοτεινῶν, ἐν οἷς πωλεῖται ὁ καπνός, «ὁ τέταρτος στῦλος τῆς σκηνῆς τῆς ἡδυπαθείας» μετὰ τὸν καφέν, τὸ ὄπιον καὶ τὸν οἶνον, ἢ «τὸ τέταρτον ἀνάκλιτρον (σοφὰς) τῶν ἀπολαύσεων», κεραινωθεὶς ποτε καὶ αὐτὸς, ὅπως ὁ καφές, διὰ σουλτανικῶν διαταγμάτων καὶ ρητρῶν τοῦ μουφτῆ, καὶ προκαλέσας ταραχὰς καὶ τιμωρίας, αἵτινες ἐπηύξησαν ἔτι μᾶλλον τὰ θέληγητρά του. Ὅλη ἡ ὁδὸς αὕτη κατέχεται ἀπὸ καπνοπωλεῖα. Ὁ καπνὸς θέτεται πρὸς δειγματισμὸν ἐπὶ σανιδίῳ κατὰ πυραμίδας ἢ σωροὺς στρογγύλους, ὧν ἕκαστος φέρει ἐπὶ κορυφῆς ἓν λειμῶνιον. Ἐκεῖ λοιπὸν βλέπεις κατὰ πυραμίδας καπνὸν *λατακιῆ* τῆς Ἀντιοχείας, καπνὸν τοῦ *σεραγίου* ξανθὸν καὶ λεπτότατον, ὅστις φαίνεται ὡς μέταξκα λεπτοτάτη, καπνὸν διὰ *τσιγάρα* ἢ διὰ καπνοσυριγγα, ὅλων τῶν βαθμῶν τῆς ἡδύτητος καὶ δυνάμεως, ἀπὸ τοῦ καπνοῦ, ὃν καπνίζει ὁ γιγάντιος ἀχθοφόρος τοῦ Γαλατῆ, μέχρι τοῦ καπνοῦ, ὅστις ἀποκοιμίζει τὴν ὀδαλιμισσαν, ἣτις πλήττει εἰς τὰ κίσκια τῶν αὐτοκρατορικῶν κήπων. Τὸ *τομπεκί*, καπνὸς πολλὸ δυνατὸς, ὅστις θὰ ἔφερε ζάλην καὶ εἰς τὸν ἀρχαιότατον καπνιστὴν, ἐάν ὁ καπνὸς δὲν ἐφθανεν εἰς τὸ στόμα καθαριζόμενος διὰ τοῦ ὕδατος τοῦ ναργιλῆ, φυλάττεται περίκλειστον ἐντὸς φιαλῶν ὡς τὰ φάρμακα. Οἱ καπνοπῶλαι εἶνε σχεδὸν ὅλοι Ἕλληνας καὶ ἀρμένιοι, οἵτινες ἐπιτηδεύουσι τρόπους μεγαλοπρεπεῖς· οἱ θαμῶνα κἀθῆνται ἐκεῖ καὶ συνδιλέγονται· ἐκεῖ εἰσέρχονται πρὸς μικρὰν διανάπαυσιν ὑπάλληλοι τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ *σερασεράτου*

ἐνίοτε ἀπευθύνει ἐκεῖ χαιρετισμὸν καὶ τις μέγας· τὸ δὲ θέμα τῶν ἐκεῖ συνδιαλέξεων εἶνε ἡ πολιτικὴ καὶ τὰ μικρὰ καὶ μεγάλα νέα τῆς ἡμέρας. Τὰ καπνοπωλεῖα ταῦτα συναπαρτίζουσιν μικρὸν τι ἴδιον καὶ ἀριστοκρατικὸν παζάριον, ὅπερ προκαλεῖ τὴν ἀνάπαυσιν, καὶ ὅπερ καθιστᾷ ἐπαισητὴν καὶ εἰς τὸν διαβαίνοντα μόνον δι' αὐτοῦ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς φλυαρίας καὶ τοῦ καπνίσματος.

Προχωρῶν διέρχεται παλαιὰν ἀψιδωτὴν πύλην κατεστεμμένην μὲ κλήματα, καὶ ἐξέρχεται κατέναντι εὐρέος οἰκοδομήματος λιθίνου, ὅπερ διαχωρίζει μακρὰ εὐθεῖα καὶ ὑπόστεγος ὁδὸς, ἔχουσα ἐκατέρωθεν ἐργαστήρια σκοτεινὰ, καὶ πλήρης ἀνθρώπων, κιβωτίων, σάκκων καὶ σωρῶν ἐμπορευμάτων.

Εἰσερχόμενος, αἰσθάνεσαι ὀσμὴν ἀρωμάτων βαρυτάτην, ἣτις σχεδὸν σὲ ἀποθῆι πρὸς τὰ ὀπίσω. Εἶνε ἡ αἰγυπτιακὴ ἀγορὰ, ὅπου εὐρίσκονται συνειλεγμένα ὅλα τὰ προϊόντα τῶν Ἰνδιῶν, τῆς Συρίας, τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἀραβίας, ἅτινα μεταβαλλόμενα ἀκολούθως εἰς ἀποστάγματα, ὀσφράδια, κόνεις καὶ ἀλοιφὰς ἀρωματικάς, χρωματίζουσι τὰ πρόσωπα καὶ τὰς χεῖρας τῶν ὀδαλικιστῶν, εὐωδιάζουσιν οἰκήματα, λουτρά, στόματα, γένεια καὶ τραπέζας, ἀναζωογονοῦσι πασάδες ἐκνευρισμένους, κατευαρίζουσι γυναῖκας ἀτυχούσας συζυγικῶς, ἀποναροῦσι καπνιστὰς, καὶ διασκορπίζουσιν ὄνειρα, μέθην καὶ λήθην ἀνὰ τὴν ἀπέραντον πόλιν. Μόλις προχωρεῖς ὀλίγον εἰς τὴν ἀγορὰν ταύτην, καὶ ἀρχίζεις νὰ αἰσθάνεσαι βάρος μέγα εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ φεύγεις· ἀλλ' ἡ αἰσθησις τοῦ θερμοῦ καὶ βαρέος ἐκεῖνου ἀέρος, τῶν μεθυστικῶν ἐκεῖνων ἀρωμάτων, σὲ παρακολουθεῖ ἀκόμη ἐπὶ μακρὸν, καὶ ἀφ' οὗ ἐξέληθες εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα, καὶ ἀπομένει ἔπειτα ζωηρὰ εἰς τὴν μνήμην σου ὡς μία τῶν πλέον ἀνεξιτήλων καὶ τῶν πλέον χαρακτηριστικῶν ἐντυπώσεων τῆς Ἀνατολῆς.

Ἐξελθὼν τῆς αἰγυπτιακῆς ἀγορᾶς, διαβαίνεις ἐν μέσῳ χαλκουργείων καὶ τουρικῶν καπηλείων, ἅτινα πληροῦσι τὴν ὁδὸν δυσωδιῶν, προξενουσῶν ναυτίασιν, ἐν μέσῳ μυρίων ἐργαστηριδίων, καὶ σηκῶν, καὶ τρυπῶν σκοτεινῶν, ὅπου κατασκευάζονται καὶ πωλοῦνται ἀπειροπληθῆ ἀντικείμενα καὶ λεπτολογήματα ἀνώνυμα, καὶ φθάνεις τέλος πάντων εἰς τὴν Μεγάλην Ἀγορὰν.

Ἄλλὰ πρὶν ἀκόμη φθάσης ἐκεῖ ἔχεις ἐπίθεσιν, καὶ πρέπει νὰ υπερασπισθῆς.

Ἐκατὸν βήματα μακρὰν τῆς πύλης τῆς εἰσόδου εἶνε τοποθετημένοι, ὡς τινες δολοφόνοι, οἱ μεσιταὶ τῶν ἐμπόρων, καὶ οἱ μεσιταὶ τῶν μεσιτῶν, οἵτινες ἐκ πρώτης ὄψεως σὲ ἀνεγνώρισαν ὡς ξένον, ἐνόησαν ὅτι ὑπάγεις εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ πρώτην φοράν, καὶ ἐμάντευσαν περίπου πόθεν εἶσαι, ὅθεν καὶ σπανιώτατα λανθάνονται ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν, ἐν ἧ σοὶ ἀποτείνουσι τὸν λόγον.

Σὲ πλησιάζουν μὲ τὸ φέσι εἰς τὴν δεξιάν καὶ

σοῦφῶν μεταξωτῶν τῆς Βαβυλωνος, ταπήτων τῆς Καρμανίας, μεταξωτῶν τῆς Προύσσης, ὀθωνῶν τῆς Ἰνδικῆς, βαμβακερῶν τῆς Βεγγάλης, σαλίων τῆς Μεδράσης, καζιμίριον τῆς Ἰνδικῆς καὶ Περσίδος, ὑφασμάτων ποικιλοχρῶν τοῦ Καίρου, προσκεφαλαίων χρυσοκεντήτων, πέπλων μεταξωτῶν μετ' γραμμὰς ἀργυρᾶς, τελαμώνων ἐκ μεταξωτοῦ χρυσοῦφους μετ' γραμμὰς κυανᾶς καὶ πορφυρᾶς, οὕτω δ' ἑλαφρῶν καὶ διαφανῶν, ὥστε φαίνονται ἀτμῶδεις, ὑφασμάτων παντὸς σχήματος καὶ σχεδίου, ἐν οἷς τὸ φοινικοῦν, τὸ κυανοῦν, τὸ πράσινον, τὸ κίτρινον, τὰ χρώματα τὰ πλεον ἀντίμαχα πρὸς συμπλήτην τινα συνδυασμὸν, προσαρμύζονται καὶ συναναμιγνύονται μετὰ τόλης καὶ ἀρμονίας, ἧτις σὲ κἀννεὶ νὰ μέρης μετ' ἀνοικτὸν τὸ στόμα· ταπήτων πρὸς ἐπίστρωσιν τραπεζῶν παντὸς μεγέθους, μετ' λευκὸν ἢ ἐρυθρὸν τὸν οὐρανὸν, κεντημένων δὲ μετ' ἀραβουργήματα, ἄνθη, ἐδάφια τοῦ Κορανίου, μονογραφήματα αὐτοκρατορικὰ, τὰ ὅποια θὰ ἔσταντες νὰ βλέπης δόλοκληρον ἡμέραν καθὼς τοὺς τοίχους τῆς Ἀλάμβρας. Ἐδῶ δύναται τις νὰ θαυμάσῃ ἐν πρὸς ἐν ὅλα τὰ μέρη τῆς ἱματιοθήκης μεγιστάνος τούρκου, ὡς εἰς τοὺς παστούς τοῦ γυναικωνίτου, ἀπὸ τῶν πρασίνων, χρυσομηλίων καὶ ὑακινθίνων πέπλων, τῶν ἐπικαλυπτόντων παντὸς εἶδους πράγματα, μέχρι τῶν μεταξωτῶν ὑποκαμίσιων, τῶν χρυσοκεντήτων μανδηλίων καὶ τῶν ὀλοσηρικῶν ζωνῶν, ἐφ' ὧν δὲν δύναται νὰ προσηλωθῇ βλέμμα ἄλλο, πλὴν τὸ τοῦ οἰκοδεσπότη τοῦ ἢ τοῦ εὐνούχου. Ἐδῶ δύνασαι νὰ ἴδῃς τὰ ἐξ ἐρυθροῦ μεταξοπτίλλου καφτάνια, μετ' παρυφᾶς ἐκ λευκοῦκίτιδος καὶ διάστερα· τὰ ἐκ κιτρίνου ὀλοσηρικοῦ στηθόπανα, τὰς ἐρυθρὰς μεταξίνας ἀναξυρίδας, τοὺς ἐκ λευκοῦ δαμασκηνοῦ ὑπενδύτας κεκοσμημένους μετ' ἄνθη χρυσᾶ, καλύπτρας νεοῦμφων, ἀπαστραπτούσας ἐκ ψηγημάτων ἀργύρου· ἐνδυμασίας ἑλληνικὰς, ἀρμενικὰς καὶ κирассιανὰς, μυρίων ἰδιοτρόπων κοπῶν, καταφορτωμένας μετ' κοσμήματα, σκληρὰς δὲ καὶ ἀπαστραπτούσας ὡς θώρακας· μεταξὺ δὲ πάντων τούτων τῶν θησαυρῶν, τὰ πεζὰ ὑφάσματα τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, μετ' χρώματα στυγνὰ, τὰ ὅποια ὀμοιάζουσιν μετ' λογαριασμὸν βράπτου ἐμβεβλημένον μεταξὺ τῶν σελιδίων ποιήματος. Οὐδεὶς, ἀγαπῶν μίαν γυναῖκα, εἶνε δυνατόν νὰ διέλθῃ διὰ τῆς ἀγορᾶς ταύτης, χωρὶς νὰ θεωρήσῃ ὡς μέγα δυστύχημά του τὸ ὅτι δὲν εἶνε ἑκατομμυριοῦχος, καὶ χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ ἀναφλεγόμενην ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ τὴν μανίαν τῆς διαρπαγῆς.

Ὅπως ἀπελευθερωθῇ τις ἀπὸ τῶν ἰδεῶν τούτων, δὲν ἔχει παρὰ νὰ στραφῇ πρὸς τὴν ἀγορὰν τῶν καπνοσύριγγων. Ἐδῶ ἡ φαντασία ἐπαναφέρεται εἰς ἐπιθυμίας ἡσυχωτέρως. Ἐδῶ ἔχομεν δέσμας τσιμποκίων ἐξ ἰάσμης, κερασσίας, σφενδάμνου καὶ ῥοδῆς· στόμια ἐξ ἠλέκτρου κιτρίνου τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, ἐστιλβωμένα καὶ λάμποντα

ὡς κρυστάλλους, μετ' ἀπειραρίθμους βαθμοὺς ἀποχρώσεως καὶ διαφανείας, κεκοσμημένα δὲ μετ' ἄνθρακας καὶ ἀδάμαντας· καπνοσύριγγας τῆς Καισαρείας, φερούσας περιδέσμους ἐκ χρυσῶν καὶ μεταξωτῶν ἑλασμάτων· καπνοσακκούλας τοῦ Λιβάνου, μετ' βομβοειδῆ σχήματα διαφόρων χρωμάτων, ἡραβουργημένας μετ' κεντήματα λαμπρότατα· κρυσταλλίνους ναργιλλέδες τῆς Βοημίας, ἐκ χάλυδος καὶ ἀργύρου, μετ' ὠραία ἀρχαία σχήματα, δαμασκηνωμένους, σμιλευμένους καὶ διαλίθους, μετ' σύριγγας ἐκ μαροκινῶν δέρματος, ἀπαστραπτούσας ἐκ τῶν χρυσομάτων καὶ τῶν κρίκων, περιτυλιγμένους ἐντὸς βαμβακίου, καὶ ἀδιαλείπτως φυλακτομένους ὑπὸ δύο ὀφθαλμῶν προσηλωμένων, οἵτινες ἅμα ὡς προσέληθη περίεργος τις διαστέλλονται ὡς οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς γλαυκῆς, καὶ κἀμνον νὰ ἐκπνεύσῃ ἢ περὶ τῆς τιμῆς ἐρώτησις εἰς τὰ χεῖλη παντὸς, ὅστις δὲν εἶνε τοῦλάχιστον βεζίρης ἢ πασᾶς, καὶ δὲν ἐξεμύλιζεν ἐπὶ τινα ἔτη μίαν ἐπαρχίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἐδῶ δὲν ἔρχεται νὰ ὀφώνισῃ εἰμὴ ὁ ἀπεσαλμένος τῆς Σουλτάνας, ὅστις θέλει νὰ προσφέρῃ δειγμὰ τι εὐαρεσκείας εἰς τὸν πειθῆνιον πρὸς αὐτὴν μέγαν βεζίρην, ἢ ὁ ἀνώτερος αὐλικὸς, ὅστις καταλαμβάνων τὸ νέον τοῦ ἀξιώμα, εἶνε ὑποχρεωμένος χάριν τῆς ἀξιοπρεπείας του νὰ ῥίψῃ πεντήκοντα χιλιάδας λιρῶν εἰς μίαν σειρὰν καπνοσύριγγων· ἢ ὁ πρεσβευτὴς τοῦ Σουλτάνου, ὅστις θέλει νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Εὐρωπαϊὸν μονάρχην ἐνθύμιόν τι λαμπρὸν τῆς Σταμπούλ. Ὁ δὲ μετριόφρων Τοῦρκος διαβαίνων ἐκεῖθεν ῥίπτει ἐν βλέμμα μελαγχολικὸν εἰς ὅλα ταῦτα, καὶ παρέχεται παραφράζων πρὸς παρηγορίαν τοῦ τὸ λόγιον τοῦ Προφήτου: — Τὸ πῦρ τοῦ Ἄδου θὰ ἠχίσῃ ὡς ὁ μυκηθμὸς τῆς καμήλου ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐκείνου, ὅστις καπνίζει εἰς καπνοσύριγγα ἀργυρᾶν ἢ χρυσοῦν.

Ἀπὸ ἐδῶ μεταβαίνων τις εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν ἀρωματοπωλῶν ἐπιπίπτει ἐκ νέου εἰς πειρασμούς· εἶνε δὲ ἡ ἀγορὰ αὕτη μία τῶν ἔχουσῶν τὸν καθάρτερον ἀνατολικὸν χαρακτήρα καὶ τῶν προσφιλεστέρων εἰς τὸν προφήτην, ὅστις ἔλεγε: — Γυναῖκες, παιδία καὶ ἀρώματα, — ὀσάκις ἤθελε νὰ σημανῇ τὰς τρεῖς προσφιλεστέρους εἰς αὐτὸν ἠδονάς· ἐδῶ εὐρίσκονται τὰ περίφημα ὀσφράδια τοῦ Σεραγίου, δι' ὧν ἀρωματίζονται τὰ φιλήματα, τὰ θυλάκια τοῦ ἀρωματικοῦ κόμμιος τῆς μαστίχης, ὅπερ ἀποσπᾶσιν ἀπὸ τοῦ σχίνου αἱ εὐρωστοὶ κόραι τῆς Χίου, διὰ νὰ στέλλεται εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν οὐλῶν τῶν μαθητικῶν μουσουλμανίδων· τὰ ἐκλεκτὰ αἰθέρια ἔλαια τοῦ βεργαμότου καὶ τῆς ἰάσμης, ὡς καὶ τὰ τοῦ ῥόδου, ἐγκεκλεισμένα ἐντὸς θηκῶν ἐκ μεταξοπτίλλου χρυσοκεντήτου, ὧν ἡ τιμὴ εἶνε ἰκανὴ νὰ προξενήσῃ ἀνατριχίασιν· τὰ κολλύρια διὰ τὰς ὀφθαλμοὺς, τὸ ἀντιμόνιον διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἢ κινὰ διὰ τοὺς δακτύλους, οἱ σάπωνες δι' ὧν ἀπαλύνεται τὸ δέριμα τῶν ὠραίων γυναικῶν τῆς

τρόπους ευγενικούς, και ὅτι δὲν θὰ λησμονήσουν ποτὲ τὸ ὠραῖον πρόσωπόν σου· σοῦ κάμνουν λόγον περὶ τῆς πατρίδος σου, ὅπου διέτριψαν πολλὸν καιρὸν, διότι αὐτοὶ διέτριψαν εἰς ὅλον τὸν κόσμον· σοὶ προσφέρουν καφὲν, σοὶ προτείνουν νὰ σὲ συνοδεύσουν εἰς τὸ τελωνεῖον, ὅταν θ' ἀναχωρήσης, διὰ νὰ σὲ ἀπαλλάξουν ἀπὸ τὰ δυσάρεστα, ἢ διὰ νὰ σὲ ἀπατήσουν και σὲ και τὸ τελωνεῖον και τοὺς συντρόφους σου, ἐὰν ἔχῃς. Σοῦ φέρουν τὰ πάντα και κάμνουν ἄνω κάτω ὅλον τὸ κατάστημα, ἐὰν δὲ σὺ ἀναχωρήσης χωρὶς ν' ἀγοράσης τίποτε, δὲν δεικνύουν τὴν παραμικρὰν δυσἀρέσειαν· ἐὰν δὲν ἔγινε τοῦτο σήμερον, θὰ γείνη μίαν ἄλλην ἡμέραν· διότι θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν ἀγορὰν, και τότε τὰ λαγωνικά των θὰ σὲ ἀναγνωρίσουν, και ἐὰν δὲν πέσης εἰς τὰς ἰδικὰς των χεῖρας, θὰ πέσης εἰς τὰς χεῖρας τοῦ συντρόφου των, και ἂν δὲν σὲ μαδῆσουν ὡς ἔμποροι, θὰ σ' ἐκδάρουν ὡς μεσίται, και ἂν δὲν σὲ διορθώσουν εἰς τὸ μαγαζεῖον, θὰ σὲ κάμουν τὴν ὑποχρέωσιν εἰς τὸ τελωνεῖον. Οὕτως ἢ ἄλλως τὸ πρᾶγμα δὲν ἔμπορεῖ νὰ λείψῃ. Εἰς ποῖον λαὸν ἀνήκουσιν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι; τοῦτο εἶνε ἄγνωστον, Μὲ τὸ νὰ ὀμιλοῦν τόσας ξένας γλώσσας ἀπέβαλον τὸν τόνον τῆς ἀρχικῆς των προφορᾶς, και μὲ τὸ νὰ παριστάνωσιν αἰωνίως κωμωδίαν ἡλλοίωσαν τοὺς φυσιογνωμικοὺς χαρακτῆρας τῆς φυλῆς των. Κατάγονται ἀπὸ ὅπου θέλεις, ἐπαγγέλλονται ὅτι ἐπιθυμεῖς, εἶνε διερμηνεῖς, ὀδηγοί, ἔμποροι, τοκισταί, ἐπὶ πᾶσι δὲ τεχνίται ἀπαράμιλλοι και ἱκανοὶ νὰ ἐκδύσουν ὡς ἄλλοι βαλαντιοτόμοι τὸ σῦμπαν, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸ αἰσθανθῇ.

Μὲ τοὺς μουσουλμάνους ἐμπόρους ἀνοίγεται στάδιον παρατηρήσεως ὅλων νέον. Ἐν αὐτοῖς ἀνευρίσκεις ἀκόμη τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους τούρκους, οὗς σπανίως πλέον ἀπαντᾷς εἰς τοὺς δρόμους τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οἵτινες εἶνε ἡ προσωποποίησις τρόπον τινὰ τῶν χρόνων τῶν Μωάμεθ και τῶν Βαγιαζήτ, και τὰ ζῶντα λείψανα τοῦ ἀρχαίου ὀθωμανικοῦ οἰκοδομήματος, εἰς τὸ ὅποιον τὸν πρῶτον κτύπον ἔδωκαν αἱ μεταρρυθμίσεις τοῦ Μαχμούτ, και ὅπερ ὀσημέραι κατακρημνίζεται βαθμυδῶν και μεταμορφοῦται. Πρέπει νὰ ἔλθῃ τις εἰς τὴν μεγάλην ἀγορὰν, και νὰ θυθῆσιν τὸ βλέμμα του εἰς τοὺς μυχοὺς τῶν σκοτεινοτέρων ἐργαστηριδίων τῶν πλέον ἀποκεχωρισμένων δρομίσκων, ὅπως ἀνεύρη ἐν αὐτοῖς τὰ παλαιὰ ὑπερμεγέθη σαρίκια τῶν χρόνων τοῦ Σουλεϊμάν, τὰ σαρίκια ἐκεῖνα τὰ ἔχοντα τὸ σχῆμα τῶν θόλων τῶν τζαμιῶν, μὲ τὰς ἀπαθεῖς ὄψεις, τοὺς ὑελίνους ὀφθαλμοὺς, τὰς γρυπὰς ῥίνας, τὰς μακρὰς και λευκὰς γενειάδας, τὰ ἀρχαῖα χρυσομηλόχροα ἢ πορφυρὰ καφτάνια, τὰ πλατέα βρακία, τὰ περισφιγγόμενα περὶ τὴν ὀσφὺν μὲ ζῶνας ὑπερμεγέθειαι, μὲ τὰς ὑπεροπτικὰς και σκυθρωπὰς κινήσεις τοῦ λαοῦ ὅστις ἐδέσποζεν ἄλλοτε, και μὲ τὴν μορφήν τὴν ἢ ἀπεκτηνωμένην ἐκ τοῦ

ὀπίου, ἢ ἐξαστράπτουσαν φαινὸν ἐκ τῆς διαπύρου πίστεως. Ἴδου αὐτοὶ ἐκεῖ εἰς τὸν μυχὸν τῆς τρύπας των, μ' ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας και τοὺς πόδας, ἀκίνητοι και σοβαροὶ ὡς εἰδῶλα, και ἀναμένοντες χωρὶς ν' ἀνοίξωσι τὸ στόμα των τοὺς προειμαρμένους ἀγοραστάς. Ἐὰν τὸ ἔργον των εὐδοκιμῇ, *Μάσι-Αἰλά!* ψιθυρίζουσιν, ἦτοι: Ἄς ἔχῃ δόξαν ὁ Θεός! — Ἐὰν πάλιν δὲν κάμωσι καμμίαν πράξιν:— *Ολοὺν*, λέγουσιν, ἦτοι: Οὕτως ἔστω, — και κλίνουσι τὴν κεφαλὴν μεθ' ὑπομονῆς καρτερικῶς και ἀνεξικιάκως. Ἄλλοι ἀναγινώσκουσι τὸ Κοράνιον, ἄλλοι στρέφουσι μεταξὺ τῶν δακτύλων τοὺς κόμβους τοῦ *τεσιπρίου* ἢ κομβολογίου των, ψιθυρίζοντες μηχανικῶς τὰ ἑκατὸν ἐπίθετα τοῦ Ἄλλάχ· ἄλλοι, οἵτινες ἔκαμαν καλὰς ἐργασίας, *πίουρν* τὸν ναργιλὲν των, κατὰ τὴν τουρκικὴν ἔκφρασιν, στρέφοντες περίεξ βλέμμα ἡδυπαθὲς και νυσταλέον· ἄλλοι πάλιν μένουσι κεκυφότες, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμικλείστους, και συνωφρωμένοι, ὡς ἐγκύπτοντες εἰς βαθεῖας σκέψεις. Τί σκέπτονται; Ἴσως τοὺς υἱοὺς των, ὅσοι ἀπέθανον ὑπὸ τὰ τεῖχη τῆς Σεβαστοπόλεως, ἢ τὰ διεσκορπισμένα των καραβάνια, ἢ τὰς ἀπολεσθεῖσας αὐτῶν ἡδονὰς, ἢ τοὺς αἰωνίους κήπους, οὗς ὑπεσχέθη εἰς αὐτοὺς ὁ προφήτης, ὅπου ὑπὸ τὴν σιάν τῶν φουνίκων και τῶν ῥοιῶν θὰ νυμφευθῶσι παρθένους μελανοφθάλμους, ἀς οὔτε ἄνθρωπος οὔτε πνευμά ποτε ἐβελήλωσεν. Ὅλοι ἔχουσι τι τὸ παράδοξον, τὸ ζωγραφικόν· και ἕκαστον ἐργαστήριον εἶνε τὸ πλαίσιον τὸ περιβάλλον εἰκόνα, πλήρη χρωμάτων και ἰδεῶν, ἣτις σοῦ παρουσιάζει εἰς τὴν φαντασίαν δλόκληρον αἴφνης ἱστορίαν ζωῆς, μεστῆς περιπετειῶν και φαντασιώδους. Ὁ ἰσχνὸς και χαλκόχρους οὗτος ἐδῶ μὲ τοὺς τολμηροὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου εἶνε Ἄραψ, ὅστις ἐκ τοῦ βῆθους τῆς ἀπωτάτης πατρίδος του ὠδήγησεν αὐτοπροσώπως τὰς καμήλους του φορτωμένας μὲ πολυτίμους λίθους και ἀλλάδαστρον, και ἤκουσε πολλάκις κατ' ὁδὸν συρίζουσας παρὰ τὰ ὠτὰ του τὰς σφαῖρας τῶν ληστῶν τῆς ἐρήμου. Ὁ ἄλλος ἐκεῖνος ἐκεῖ μὲ τὸ κίτρινον σαρίκιον και τὴν ἀγέρωχον ὄψιν διήλθεν ἔφιππος τὰς ἐρήμους τῆς Συρίας, κομίζων τὰ σερικὰ ὑφάσματα τῆς Τύρου και Σιδῶνος. Ὁ μαῦρος πάλιν ἐκεῖνος μὲ τὴν κεφαλὴν τυλιγμένην εἰς παλαιὸν περικλὸν σάλιον, και μὲ τὸ πρόσωπον διηυλακωμένον ὑπὸ τῶν οὐλῶν, τὰς ὁποίας τοῦ ἔκαμαν οἱ νεκρομάντις, ὅπως σώσωσιν αὐτὸν ἀπὸ τὸν θάνατον, ὅστις ἔχει σηκωμένον πρὸς τὰ ἄνω τὸ πρόσωπον, ὡς νὰ βλέπῃ ἀκόμη τὰς κεφαλὰς τῶν κολοσσῶν τῶν Θεβῶν ἢ τὰς κορυφὰς τῶν πυραμίδων, ἦλθεν ἐκ τῆς Νουβίας. Ὁ ἄλλος οὗτος ὠραῖος μαῦρος, μὲ τὸ ὄχρον πρόσωπον και τοὺς μαῦρους ὀφθαλμοὺς, ὁ τυλιγμένος εἰς μανθῶν λευκότατον, ἔφερε τὸ κακίον και τοὺς τάπητάς του ἀπὸ τὰς ἀπωτάτας ὑπωρείας τοῦ Ἄτλαντος. Ὁ δὲ τοῦρκος οὗτος μὲ τὸ πράσινον σαρίκιον και τὸ κάτισχον πρόσωπον

καὶ ἐκπλήξεως. Τὰ παραδοξότερα, τὰ φοβερότερα καὶ ἀγριότερα ὄπλα, ὅσα ἐκραδάνθησαν ἀπὸ τῆς Μένικας μέχρι τοῦ Δανουβίου πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Ἰσλάμ, ὑπάρχουσιν ἐκεῖ κατατεταγμένα εἰς σειρὰς καὶ καθορισμένα, ὡς νὰ ἀνήρτησαν αὐτὰ ἐκεῖ πρὸ ὀλίγου αἰ φανατικαὶ χεῖρες τῶν στρατιωτῶν τοῦ Μωάμεθ καὶ τοῦ Σελίμ. Νομίζεις δὲ ὅτι βλέπεις σπινθηρίζοντας διὰ μέσου τῶν λεπίδων τῶν τοὺς βρυντισμένους μὲ αἶμα ὀφθαλμοὺς τῶν φοβερῶν ἐκείνων σουλτάνων, τῶν θηριαδῶν ἐκείνων γιαντισσάρων, τῶν σπαχίδων ἐκείνων καὶ τῶν ἀζάπιδων καὶ τῶν σελιχτάριδων, τῶν ἀσπλάγγων ἅμα καὶ ἀτρομήτων, οἵτινες κατεκάλυψαν τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὴν Εὐρώπην μὲ κεφαλὰς ἀποκεκομμένας καὶ μὲ σώματα κατεσπαργμένα. Ἐκεῖ ἐπανευρίσκεις τὰς περιφήμους σπάθας, αἵτινες ἔκοπτον τὰ πτερὰ εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ἀπέκοπτον τὰ ὠτία τῶν αὐθαδῶν προσθευτῶν· τὰ βαρέα χαντζάρια, ἅτινα δι' ἑνὸς κτυπήματος ἔσχιζον τὸ κρανίον ἢ ἤνοιγον τὴν καρδίαν, τὰ σιδηροκέφαλα ῥόπαλα μὲ τὰ ὁποῖα κατέθρανον τὰ σερβικὰ καὶ οὐγγρικά κράνη· τὰ βαρέα γιανταγάνια, μὲ λαβὴν ψηφοθετημένην μὲ ἐλέφαντα καὶ κεκοσμημένην μὲ ἀμεθύστους καὶ λυχνίτας, ἅτινα διατηροῦσι μέχρι σήμερον τὰς ἐνοτομὰς, δι' ὧν ἐσημειοῦτο ἐπὶ τῆς λεπίδος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποκοπτομένων κεφαλῶν· τὰ ἐγχειρίδια μὲ θήκας ἐκ μεταξοπτίλλου, ἐξ ὀλοστρικῆς ἢ ἐξ ἀργύρου, μὲ λαβὰς ἐξ ἀχάτου καὶ ἐλέφαντος, κεκοσμημένας μὲ Καρχηδόνιους, κοράλλια καὶ καλᾶεις, καὶ φερύσας ἐγκεχαραγμένα χρυσοῖς γράμμασιν ἐδάφια τοῦ Κορανίου, καὶ μὲ λεπίδας καμπύλας ἢ συνδιστραμμένας, αἵτινες νομίζεις ὅτι θηρεύουν τὴν καρδίαν. Τίς ἐξεύρει ἂν ἐν τῇ συγκεχυμένῃ καὶ φοβερᾷ ταύτῃ ὀπλοθήκῃ δὲν ὑπάρχει τὸ ξίφος τοῦ Ὀρχάν, ἢ ἡ ξυλίνη σπάθη, διὰ τῆς ὁποίας ἡ στιβιστὰ χεὶρ τοῦ Ἀβδ-ὀὐλ-Μουράδ, τοῦ πολεμιστοῦ δερβίσου, ἀπέκοπτε δι' ἑνὸς κτύπου τὰς κεφαλὰς; ἢ τὸ περίφημον γιανταγάνιον, μὲ τὸ ὁποῖον ὁ σουλτάνος Μουσά διεχώρισε τὸν Χασσάν ἀπὸ τῶν ὄμων μέχρι τῆς καρδίας; ἢ ἡ ὑπερμεγέθης σπάθη τοῦ γιγαντείου βουλγάρου, ὅστις ἐπεστήριξε τὴν πρώτην κλίμακα ἐπὶ τῶν τευχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως; ἢ τὸ ῥόπαλον, δι' οὗ ὁ σουλτάν Μωάμεθ ὁ Β' ἐφόρνευσε τὸν φιλάρπαγα στρατιώτην ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς ἁγίας Σοφίας; ἢ ἡ μεγάλη δαμασκηνὴ σπάθη τοῦ Σκεν-δέρμπεη, ἣτις ἐδίχασε τὸν Φιρούζ πασάν ὑπὸ τὰ τεῖχη τοῦ Στετιγράδ; Οἱ φοβερότεροι τῆς σπάθης κτύποι καὶ οἱ φοικτότεροι φόνοι τῆς θωμανικῆς ἱστορίας παρουσιάζονται εἰς τὴν διάνοιαν, καὶ νομίζει τις ὅτι ἐπὶ τῶν λεπίδων τούτων πρέπει νὰ ἔπηξε τὸ αἶμα ἐκεῖνο, καὶ ὅτι οἱ γέροντες οὗτοι τοῦρκοι, οἱ τρυπωμένοι εἰς τὰ ἐργαστήρια ταῦτα, ἔλαβον καὶ τὰ ὄπλα καὶ τὰ πτώματα ἐπὶ τοῦ πεδίου αὐτοῦ τῆς σφαγῆς, καὶ ὅτι φυλάττουσιν ἀκόμῃ τοὺς συντετριμμένους σκελετοὺς εἰς

γωνίαν τινὰ σκοτεινὴν ἐκεῖ. Ἄνὰ μέσον δὲ τῶν ὄπλων βλέπεις καὶ τὰ μεγάλα ἐκ μεταξοπτίλλου ἐρυθροῦ ἢ κυανοῦ ἐφίππια, φέροντα κεντήματα ἄστρον καὶ ἡμισελήνων ἐκ χρυσοῦ καὶ μαργαριτῶν, τὰς πτερωτὰς προμετωπίδας τῶν ἵππων, τοὺς ἐκ τορευτοῦ ἀργύρου χαλινούς, καὶ τὰ μεγαλοπρεπῆ τῶν ἵππων ἐπιβλήματα, τὰ ὁμοιάζοντα μᾶλλον μὲ βασιλικούς μανδύας· ἐπιστάγματα τῶν Χιλιῶν καὶ μιᾶς νυκτῶν, προωρισμένα διὰ τὴν θριαμβευτικὴν εἰσοδὸν βασιλέως τινὸς τῶν πνευμάτων εἰς πόλιν τινὰ χρυσοῦν ἐν τῷ κόσμῳ τῶν ὀνειρών. Ὑπεράνω δὲ τῶν θησαυρῶν τούτων κρέμανται ἀπὸ τῶν τοίχων παλαιὰ τουφέκια μὲ τροχοὺς καὶ μὲ θουαλλίδα, μεγάλα ἀλβανικὰ πιστόλια, μακρότατα ἀραβικὰ τουφέκια, εἰξεργασμένα ὡς ἄλλα κειμήλια, ἀσπίδες ἀρχαῖαι ἐκ χελώνης καὶ δέρματος ἵπποποτάμων, θώρακες κερκασσιανοὶ, περικεραλαῖαι μογγολικαὶ, τόξα τουρκικὰ, ἀσπίδες κοζαϊκικαὶ, σπάθαι δημιῶν, λεπίδες ὄψεως ἀπαισίας, ὧν ἐκάστη φαίνεται ὡς τινος ἐγκλήματος ἀποκάλυψις, καὶ σοῦ φέρει εἰς τὸν νοῦν τοὺς σπασμούς τοῦ ἀγωνιῶντος. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς ἀπειλητικῆς ταύτης καὶ μεγαλοπρεποῦς ἀποσκευῆς κἀθηνηται σταυροποδητεῖ οἱ ἔμποροι τῶν πραγμάτων τούτων, οἱ καθαρότεροι τοῦρκοι ὀλοκλήρου τῆς ἀγορᾶς, γέροντες οἱ πλειότεροι, ὄψεως σκυθρωπῆς, ἰσχυροὶ ὡς ἀναχωρηταὶ καὶ ὑπερήφανοι ὡς Σουλτάνοι, μορφαὶ ἄλλων αἰώνων, φέροντες ἐνδυμασίας τῶν πρώτων ἐγερῶν, οἵτινες νομίζεις ὅτι ἀνέστησαν ἐκ τοῦ τάφου, ὅπως ἀνακαλέστωσι τοὺς ἐκφυλισθέντας ἐκγόνους εἰς τὴν αὐστηρότητα τῆς ἀρχαίας φυλῆς.

Ἄλλη ἀγορὰ ἀξιοθέατος εἶνε ἡ τῶν παλαιῶν φορεμάτων. Ἐδῶ θὰ ἤρχετο νὰ κατοικήσῃ ὁ Ἐρμ-βράντ, καὶ ἐδῶ ὁ Γούας θὰ ἔδαπάνη τὸν τελευταῖον του θρόνον. Ὅστις δὲν εἶδε ποτέ του ἀποθήκην ἀνατολικὴν παλαιοφορίων, οὗτος εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ ποῖα παράδοξα ῥάκη, ποῖαν χρωμάτων μεγαλοπρέπειαν, ποῖαν εἰρωνίαν ἀντιθέσεων, ποῖον ἐν γένει θεάτρον ἀποκρεατικὸν ἅμα καὶ πενθίμως βδελυρὸν παρουσιάζει ἡ ἀγορὰ αὕτη, ἢ ὑπόνομος αὕτη τῶν κουρελλίων, εἰς τὴν ὁποῖαν ὄλα τὰ ἀποφόρια καὶ ἀποφόρητα πράγματα τῶν χαρμελιῶν, τῶν στρατώνων, τῆς αὐλῆς, τῶν θεάτρων, συμφοροῦνται ὅπως περιμεινῶσι πότε ἢ ἰδιοτροπία ἑνὸς ζωγράφου ἢ ἡ γυμνότης ἑνὸς ἐπαίτου θὰ ἔλθῃ νὰ τὰ ἀνασύρῃ ἐκεῖθεν εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἀπὸ μακροῦς χάρακας ἐμπεπηγμένους εἰς τοὺς τοίχους κρέμανται ἀρχαῖαι τουρκικαὶ στρατιωτικαὶ στολαὶ, ὑπενδύται μὲ ἀγκῶνας στοργγύλους, δο.λαμάδες μεγάλων κυριῶν, χιτῶνες δερβισῶν, μανδύαι βεδουίνων, ὄλα κομμάτια, λέρκα καὶ τρύπανα, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὡς νὰ ἔγειναν κόσμιον ἀπὸ τὰ κυπήματα ἐγχειριδίων, καὶ ἐνθυμίζουσι τὰ ἀπαίσια λάφυρα τῶν δολοφονημένων, τὰ ὁποῖα βλέπει τις ἐπὶ τῆς τραπέζης τῶν κακουργοδικεῖων. Ἀλλὰ διὰ μέσου τῶν

δρόμους ἄντρου φαρμακευτριῶν, καὶ δὲν βλέπεις τὴν ὥραν πότε νὰ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν.

Διὰ τῶν ἀποκρύφων τούτων μερῶν δὴδηγοῦσι συνήθως οἱ μεσίται εἰς τὰ ἐργαστήρια τὰ πλέον ἀπομεινωμένα, ἐν οἷς πωλεῖται ὀλίγον τι ἐξ ὄλων τῶν πραγμάτων, εἰδὸς τι μεγάλης ἀγορᾶς ἐν μικρογραφίᾳ, ῥωποπωλεῖα μεγαλοπρεπῆ, λίαν ἀξιοθέατα, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐπικίνδυνα, διότι περιέχουσι τόσα καὶ τόσον παράξενα καὶ σπάνια πράγματα, ὥστε κινδυνεύει ἐκεῖ ν' ἀνοίξῃ τὸ βάλαντιόν τῆς καὶ αὐτὴ ἢ ἐνσαρκωμένη φιλαργυρία. Οἱ παντοπωληταὶ οὗτοι κατεργαροὶ μὲ διπλωμα, ἐννοεῖται, καὶ πολὺγλωττοι, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι συνάδελφοί των, διὰ νὰ παγιδεύσωσι τοὺς ἀγοραστὰς των μεταχειρίζονται μέθοδόν τινα δραματικὴν, ἀρκετὰ διασκεδαστικὴν, δι' ἧς σπανίως ἀποτυγχάνει ὁ ἠθοποιὸς τοῦ σκοποῦ του. Τὰ ἐργαστήριά των εἶνε σχεδὸν ὅλα κελιά μικρότατα καὶ σκοτεινά, πλήρη κιβωτίων καὶ ἐρμαρίων, ὅπου εἶνε ἀνάγκη ν' ἀνάψῃ τις φῶς, καὶ ὅπου μόλις δύναται τις νὰ στραφῇ. Ἀρ' οὐ σοὶ δεῖξῃ κιβωτάριον ψηφοθετημένον μὲ ἐλέφαντα καὶ κόχλον, σκευὴ τινὰ ἐκ σινικῆς ἀργίλλης, ἀγγεῖόν τι ἰαπωνικόν, ὃ ἔμπορος σοὶ λέγει, ὅτι ἔχει κάτι ἰδιαιτέρον ἐπίτηδες διὰ σέ, σύρει κιβωτάριον τι, ὅπερ ἀνατρέπει ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ἰδοὺ ἐπ' αὐτῆς σωρὸς οὐδαμίνων τινων πραγμάτων : ῥιπίδιον ἐκ πετρῶν ταῶνος, π.χ., βραχιόνιον ἐξ ἀρχαίων τουρκικῶν νομισμάτων, προσκεφαλάδιον ἐκ τριχῶν καμήλου, μὲ τὸ μονόγραμμα τοῦ σουλτάνου χρυσοκέντητον, μικρόν τι κάτοπτρον περσικὸν φέρον ζωγραφημένην σκηνὴν τινα ἐκ τοῦ Βιβλίου τοῦ παραδείσου, σπάθην τινὰ μικρὰν ἐξ ὀστράκου χελώνης, μὲ τὴν ὁποίαν οἱ τοῦρκοι τρώγουν τὸ γλυκὸν ἀπὸ βύσσινον, ἀρχαίαν τινὰ ταινίαν τοῦ παρασῆμου τοῦ Ὀσμανιῆ. Δὲν σοὶ ἀρέσκει τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτά ; Ἀνατρέπει ἄλλο κιβωτίδιον ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ τὸ κιβωτίδιον τοῦτο ἦτο προωρισμένον ἐπίτηδες διὰ σᾶς μόνον. Ἰδοὺ εἷς δόδους ἐλέφαντος τεθρυλισμένος, ἐν βραχιόνιον τῆς Τραπεζοῦντος, τὸ ὁποῖον φαίνεται πλόκαμος ἀργυροῦς, ἐν εἰδώλιον ἰαπωνικόν, ἐν σκυτάλιον κτένιον τῆς Μέκκας, ἐν μέγα κοχλιάριον τουρκικόν μὲ διάτρητα ἀραβουργῆ, εἷς παλαιὸς ναργιλῆς ἐξ ἐπιχρῶσου ἀργύρου μὲ εἰκόνας, πετράδια ἐκ τῶν ψηφιδωτῶν τῆς Ἀγίας Σοφίας, ἐν πετρὸν ἐρωδιῶν, ὅπερ ἐκόσμηι τὸ σαρίκιον Σελῆμ τοῦ Γ', ὃ ἔμπορος σᾶς τὸ βεβαῖο ὡς ἄνθρωπος τίμιος. Δὲν εὐρίσκετε κανὲν τῆς ἀρεσκείας σας ; Ἀνατρέπει ἄλλο κιβωτάριον, ἐξ οὗ καταπίπτει ἐν ὧν στρουθοκαμήλου τοῦ Σενάκρ, ἐν καλαμάριον περσικόν, ἐν δακτυλίδιον δαμασκηνωτῶν, ἐν τόξον τῆς Μιγρελίας μετὰ τῆς ἐκ δέρματος ἀλκῆς φαρέτρης του, εἷς δικόρυφος σκοῦρος κирассаянός, ἐν κομπολόγιον ἀπὸ ἱασπιν, μία μυροθήκη ἐκ χρυσοῦ σμαλτωμένου, ἐν περιάπτου τουρκικόν, μία μάχαιρα καμήληλάτου, ἐν φιλιδίον ἀπὸ ἀτάρ-γούλλ.

Πρὸς Θεοῦ, τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν σᾶς ἀρέσκει ; Δὲν ἔχετε νὰ κάμετε δῶρα ; Δὲν συλλογίζεσθε τοὺς γονεῖς, τοὺς συγγενεῖς σας ; Δὲν ἔχετε καρδίαν διὰ τοὺς φίλους σας ; Ἀλλ' ἴσως ἐνδιαφέρεσθε διὰ τὰ ὑφάσματα καὶ τοὺς τάπητας· καὶ ὡς πρὸς τοῦτο εἶνε πρόθυμος νὰ σᾶς προσφέρῃ τὴν φιλικὴν του ὑπηρεσίαν.—Ἰδοὺ εἷς μανθῦας γραμμωτὸς τοῦ Κουρδιστάν, μιλόρδ' ἰδοὺ μία λεοντῆ, ἰδοὺ εἷς τάπης τοῦ Χαλεπίου μὲ χαλύβδινα καρφάκια, ἰδοὺ εἷς τάπης τῆς Κασαβλάγκας ἔχων πάχος τριῶν δακτύλων καὶ διατηρούμενος διὰ τέσσαρας γενεάς, ἐγγυημένος· ἰδοὺ, ἐξοχώτατε, τὰ παλαιὰ προσκέφαλα, αἱ παλαιὰ χρυσοῦφαντοι ζῶναι καὶ τὰ παλαιὰ μετὰξίνα περιπόδια, ξεθαρισμένα καὶ τριμμένα ὀλίγον, ἀλλὰ κεντημένα ὄμως, ὅπως σήμερον κανεῖς δὲν ἐμπορεῖ νὰ σᾶς τὰ κεντήσῃ, καὶ ἑκατομῦρια ἂν δώσετε. Σεῖς, καθαλλέρο, σεῖς, ὅστις ἤλθετε συνωδευμένος ἀπὸ φίλον, σᾶς λέγω νὰ πάρετε αὐτὴν τὴν παλαιὰν ζῶνην, σᾶς τὴν δίδω διὰ πέντε ναπολεόντεια, καὶ ἀποφασίζω νὰ τρώω μίαν ἐβδομάδα ψωμὶ καὶ σκόρδον.—Ἐὰν μὴδ' αὐτὰ σέ δελεάσουν, σοὺ λέγει εἰς τὸ οὖς ὅτι ἠμπορεῖ νὰ σᾶς πωλήσῃ τὸ σχοινίον, μὲ τὸ ὁποῖον οἱ περιδῶντοι βωβοὶ τοῦ Σεραγίου ἐστραγγάλισαν τὸν Νασσούχ πασᾶν, τὸν μέγαν βεζίρην Μωάμεθ τοῦ Γ', ἐὰν δὲ σὺ γελᾷσῃς κατὰ πρόσωπόν του καὶ τοῦ εἴπῃς, ὅτι αὐτὰ δὲν τὰ χάπτεις, αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος ἐξυπνος ἐγκαταλείπει τὸ θέμα, καὶ κάμνει τὴν τελευταίαν ἀπόπειράν του, ῥίπτων ἐμπρός σου μίαν οὐράν ἵππου, ἐξ ἐκείνων, ἃς ἔφερον ἐμπροσθεν καὶ ὅπισθεν τῶν πασάδων· μίαν χύτρην γιανιτσάρων, τὴν ὁποίαν ἤρπασεν ὁ πατὴρ του, ῥαντισμένην ἀκόμη ἀπὸ τὸ αἶμα, κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῆς περιφῆμου σφαγῆς· ἐν τεμάχιον τῆς σημαίας τῆς Κριμαίας, μὲ τὴν ἡμισέληνον καὶ τοὺς ἀστέρας ἀργυροῦς· μίαν λεκάνην κεκοσμημένην μὲ ἀχάτας· ἐν μαγκάλιον χαλκοῦ τορευτῶν· κημὸν γοργοκαμήλου μετὰ τῶν κόγχυλιῶν καὶ κωδωνίων του· ἐν μαστίγιον εὐνούχου ἐκ δέρματος ἵπποποτάμου, ἐν χρυσοδεμένον κοράνιον, ἕνα τελαμῶνα τοῦ Χορσάν, ἐν κηροπήγιον ἐξ ὄνουρος ἀστοῦ, ὥστε ἐπὶ τέλους ἡ φαντασία σου ἐξάπτεται, αἱ ἰδιοτροπίαι σου ἐξεγειρόνται, καὶ σὲ καταλαμβάνει ἡ παράλογος ἰδέα νὰ τοῦ ῥίψῃς ἐκεῖ καὶ βελάντιον, καὶ ὠρολόγιον, καὶ ἐπικνωφόριον, καὶ νὰ τοῦ εἴπῃς :—Φορτώσατέ με !—καὶ τῇ ἀληθείᾳ πρέπει νὰ εἶνέ τις υἱὸς πολὺ περιεσκεμμένος καὶ πατὴρ μὲ πολλὴν κρίσιν διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὸν πειρασμόν. Πόσοι καλλιτέχνη ἐξῆλθον ἐκεῖθεν κατεστραμμένοι ὡς ὁ Ἰωβ, καὶ πόσοι πλοῦστοι κατέφαγον ἐκεῖ τὴν κληρονομίαν των !

Ἀλλὰ πρὶν ἢ μεγάλη ἀγορὰ κλείσῃ, ἀνάγκη νὰ κάμωμεν ἕνα γύρον ἀκόμη, διὰ νὰ ἴδωμεν ποῖον θέμα καθόλου μᾶς παρουσιάζει κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν. Ἡ κίνησις τοῦ πλήθους τότε